

Carrerada de la Costa de Sant Pau

Olesa de Bonesvalls

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: D'Olesa de Bonesvalls al Pago

Coordenades:

Latitud: 41.35479
Longitud: 1.84063
UTM Est (X): 403019
UTM Nord (Y): 4578792

Classificació

Número de fitxa: 08146 - 75
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estil / època: Medieval
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: L'estat és bo. És utilitzada esporàdicament per algun ramat.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Llei 3/1995, de 23 de març, de vies pecuàries.
Accés: Obert
Ús actual: Social
Titularitat: Pública
Titular: Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
Autoria de la fitxa: Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dc., 21/10/2020 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: dv., 27/02/2026 - 14:02

Descripció

La carrerada surt d'Olesa, pel camí que passa per la dreta del cementiri, una mica més avall al costat d'un rengle d'oliveres. Segueix la riera que baixa de la costa de Sant Pau fins dalt del coll d'Esteles, sota el turó de les mentides, a la serra de Riès. Pel cap d'aquesta serra passa la carrerada que ve de coll de Garró en direcció a l'Ordal la qual es creua per baixar, tot seguit, pel camí que porta al Pago. La carrerada va a portar la pista encimentada que baixa, per l'esquerra de la urbanització de la muntanya Rodona i que va a sortir al darrera de la benzinera que hi ha a la cruïlla entre la carretera N-340 i la BP-2427 que baixa pels casots a Sant Sadurn d'Anoia. En aquest punt empalma amb la carrerada de la Cerdanya que, des de Cantallops, es dirigeix cap a Sant Sadurní.

Observacions:

Els camins ramaders o carrerades són camins de domini públic (com els rius i torrents, costes i carreteres) per on el bestiar té dret a passar. Tenen un paper molt important en la gestió del territori. Posseeixen un gran valor cultural i històric i poden esdevenir instruments urbanístics de primer ordre a l'hora de mantenir oberts corredors naturals i ecològics. La unitat formada pel Penedès, Garraf i Camp de Tarragona és, juntament amb el Vallès i l'Empordà, una de les tres grans zones d'hivernada a la transhumància de la Catalunya central i oriental. Els ramats que hivernaven en aquestes zones pujaven a passar l'estiu en algun punt de l'arc de muntanyes que tanquen les comarques del Solsonès, Berguedà i el Ripollès pel Nord i, alguns, tramuntaven aquest arc i entraven a la Cerdanya. Els ramats que sortien del Penedès i del Garraf per anar als Pirineus tenien diversos camins els quals els permetien anar a trobar la carrerada de Solsona, la de Berga o la de la Cerdanya, la qual es desdoblava en dues branques importants, la de l'Alt Berguedà i la del Ripollès (Miralles, 1999). Acostumen a ser camins elevats, camins de carena. D'aquesta manera, s'eludeixen les sinuositats dels barrancs i es va més de dret; es troba pastura; s'eviten conflictes amb els agricultors; i, sovint, en ser partions de municipis, els possibles perjudicis que pugui ocasionar el ramat queden més repartits. La seva amplada oscil·la entre els 10 i els 60 metres segons el tram, encara que en molts casos hagin pogut ser inferiors als 10 metres i, en alguns, superiors als 60. Generalment, els ramats no passaven dels 200 caps de bestiar, però a l'hora de fer la transhumància feien servir l'antiga estratègia -molt comú al Pirineu- de baixar el ramat en societat, és a dir, barrejant tres o quatre ramats per tal d'estalviar esforços i costos. En arribar a les contrades del Penedès, feien la tria dels seus animals i llavors cada pastor s'arribava, amb el seu ramat, fins la casa on havia llogat les herbes per a l'hivern. La transhumància tenia unes dates tradicionals prefixades: baixaven a la tardor, per Tots Sants, abans de les grans nevades hivernals i pujaven a la primavera, els darrers dies d'abril, coincidint amb la fosa de les neus a l'alta muntanya. La durada d'aquests desplaçaments era d'entre 10 i 15 dies, depenent de la ruta escollida i de les condicions climatològiques. Normalment, els pastors acostumaven a fer la fi de la jornada sempre al mateix lloc. En un eixamplament de la carrerada, anomenat parador, hi passaven la nit al ras, al costat de les ovelles, o bé utilitzaven algun dels corrals que hi havia al peu del camí. Al llarg de la carrerada, hi ha diversos eixamplaments o paradors -els amorriadors, reaturades, remotes, o mosqueres- on els animals poden amorriar-se i descansar fins a tres dies. Alguns d'ells són lloc de barreja, on diversos ramaders ajunten els seus ramats en una sola gran ramada que va a muntanya, o de tria, quan cal separar les ovelles pròpies del conjunt de la gran ramada estival. Correspón al Govern de la Generalitat de Catalunya el desenvolupament reglamentari, així com l'execució de totes les actuacions en matèria dels camins ramaders, concretament a través del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca a més els camins són imprescriptibles, és a dir, que han de conservar sempre la seva condició de camí ramader. Junt al camí ramader també s'han de protegir els elements que formen part, com pletes, abeuradors, llocs de parada.

El mapa del recorregut del camí és aproximat.

Història

Sembla que al Massís del Garraf la transhumància estacional fou practicada ja al segle XI, cent anys abans que la impulsessin els grans monestirs cistercencs de Santes Creus i Poblet. Precisament la primera notícia històrica d'una via pecuària a Catalunya és del 1055, en un document de donació del veí nucli de l'Arboçar (Avinyonet), que esmenta entre els seus límits la via pecuària (Altisent, 1993, doc. 10); carrerada que enllaçaria amb l'important camí que, procedent de Calaf, travessava la plana penedesenca en direcció Begues.

Bibliografia

ALTISENT, Agustí (1993). Diplomatarí de Santa Maria de Poblet, I (960-1177). Abadia de Poblet-Generalitat de Catalunya, Barcelona. ROVIRA, Joan; MIRALLES, Ferran (1999). Camins de transhumància al Penedès i al Garraf. Barcelona. Associació d'Amics dels camins ramaders.

